

Warszawa, dnia 6 grudnia 2004 r.

**PAŃSTWOWA
KOMISJA WYBORCZA**

ZPOW-421-7/04

Panie i Panowie
Wójtowie Gmin, Burmistrzowie i
Prezydenci Miast

Państwowa Komisja Wyborcza wykonując nadzór nad prowadzeniem i aktualizowaniem rejestru wyborców, sprawowany na podstawie art. 39 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 12 kwietnia 2001 r. – Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 46, poz. 499 ze zm.), stwierdza potrzebę podjęcia działań zapewniających aktualizację rejestru wyborców oraz podejmowanie – zgodnych z prawem - decyzji o wpisaniu wyborców do rejestru wyborców na ich wnioski – w trybie przepisów rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 11 marca 2004 r. w sprawie rejestru wyborców oraz trybu przekazywania przez Rzeczpospolitą Polską innym państwom członkowskim Unii Europejskiej danych zawartych w tym rejestrze (Dz.U. 42, poz. 388) Działania te są tym bardziej niezbędne, że w 2005 r. odbędą się wybory do Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, wybory Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, a być może także zapowiadane referendum ogólnokrajowe w sprawie przyjęcia Konstytucji Unii Europejskiej. Niepokojące są też sygnały o przypadkach nadużywania przepisów umożliwiających wpisanie wyborcy do rejestru wyborców na jego wniosek, w trybie art. 12 ust. 2-4 Ordynacji wyborczej, pod wskazanym we wniosku adresem stałego zamieszkania.

W związku z tym oraz kierowanymi pytaniami Państwowa Komisja Wyborcza wyjaśnia, że pojęcie „stałe zamieszkanie” użyte w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 12 kwietnia 2001 r. – Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej należy odnieść do miejsca zamieszkania w rozumieniu art. 25 Kodeksu cywilnego. W świetle tego zaś przepisu miejscem stałego zamieszkania będzie miejscowość, w której dana osoba faktycznie przebywa z zamiarem stałego pobytu; jest zatem ono

sprawą faktu i okoliczności świadczących, że w miejscu pobytu koncentrują się ważne interesy życiowe, majątkowe i inne danej osoby. Uznanie wskazanej miejscowości i adresu w niej za miejsce stałego zamieszkania następuje na podstawie wniosku wyborcy. Wprawdzie art. 13 ust. 1 Ordynacji wyborczej nie reguluje kwestii prowadzenia postępowania wyjaśniającego przed wydaniem decyzji o wpisaniu wyborcy do rejestru wyborców, to jednak przeprowadzenie takiego postępowania jest wskazane. Zakres postępowania wyjaśniającego powinien zaś wynikać z okoliczności sprawy.

Prawomocne decyzje wójta, burmistrza, prezydenta miasta o wpisaniu wyborcy do rejestru wyborców mogą być zawsze zmienione w trybie art. 15 Ordynacji wyborczej, czyli na podstawie reklamacji na nieprawidłowości w rejestrze wyborców, jeżeli zostanie wykazane, że decyzja jest nietrafna merytorycznie, gdyż była oparta na nieprawdziwych danych wskazanych we wniosku wyborcy lub udzielonych przez niego informacjach. Reklamację może wnieść każdy wyborca. Skłaniać to powinno do dokonania przeglądu wcześniej wydanych decyzji i sprawdzenia ich merytorycznej zasadności poprzez np. wizję lokalną zwłaszcza w tych przypadkach, które mogą budzić wątpliwości.

Państwowa Komisja Wyborcza zwraca się również do Pań i Panów Wójtów, Burmistrzów i Prezydentów Miast o spowodowanie przeglądu dokumentacji związanej z aktualizacją rejestru wyborców pod kątem sprawdzenia, czy o wszystkich przypadkach wpisania wyborców do rejestru na ich wniosek powiadomiono właściwe urzędy gmin oraz czy po otrzymaniu takich zawiadomień z innych urzędów gmin, wyborców których one dotyczyły skreślono z rejestru wyborców. Dotyczy to także uwzględniania w rejestrze wyborców zawiadomień z sądów o osobach pozbawionych prawa wybierania oraz o wygaśnięciu przyczyny pozbawienia tego prawa.

Warunkiem pełnej aktualizacji rejestru wyborców jest uprzednia aktualizacja ewidencji ludności i wyeliminowanie ewentualnych przypadków opóźnień w zameldowaniu osób na pobyt stały, wyłączenia z ewidencji ludności osób zmarłych oraz wyborców wymeldowanych „z urzędu” w trybie art. 15 ust. 2 ustawy z dnia 10 kwietnia 1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych (Dz.U. Nr 87, poz. 960 ze zm.) oraz uwzględnienie innych zmian dokonanych na podstawie przepisów o aktach stanu cywilnego lub ewidencji ludności. Towarzyszyć temu powinno sprawdzenie, czy miejscowy urząd stanu cywilnego powiadomił o wszystkich zgonach urzędy gmin, w których osoby zmarłe były zameldowane na pobyt stały.

Państwowa Komisja Wyborcza zwraca też uwagę na nowe rozwiązanie dotyczące rejestru wyborców, jakim jest jego podział na część A i B oraz wpisywanie na wniosek zainteresowanych w części B rejestru obywateli Unii Europejskiej niebędących obywatelami polskimi stale zamieszkałych na obszarze gminy i uprawnionych do korzystania z praw wyborczych w Rzeczypospolitej Polskiej (art. 11 ust. 7-9 Ordynacji wyborczej). Z uprawnienia tego - jak dotychczas - skorzystała niewielka liczba osób. Wpisanie do rejestru wyborców obywateli Unii Europejskiej stale zamieszkałych na obszarze gminy obecnie nie jest ograniczone czasowo, a zatem należałoby rozważyć celowość powiadomienia osób zainteresowanych o takiej możliwości.

Wpisanie obywateli Unii Europejskiej do rejestru wyborców oznacza, że osoby te w związku z art. 1 pkt 3 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o zmianie ustawy – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 102, poz. 1055) począwszy od najbliższych wyborów powszechnych do rad gmin oraz wyborów wójtów, burmistrzów i prezydentów miast nowej kadencji będą na podstawie art. 6a ust. 1 Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw miały prawo wybierania organów samorządu gminy oraz prawo głosowania w referendach gminnych.

Państwowa Komisja Wyborcza przedstawiając niektóre tylko aspekty prowadzenia i aktualizacji rejestru wyborców liczy na osobiste zainteresowanie Pań i Panów Wójtów, Burmistrzów i Prezydentów Miast tą problematyką oraz spowodowanie działań zapewniających zgodne z prawem prowadzenie rejestru wyborców.

Jednocześnie Państwowa Komisja Wyborcza przesyła w celu udostępniania wyborcom „Wyjaśnienia w sprawie prowadzenia rejestru wyborców oraz wpisywania do rejestru wyborców obywateli polskich i obywateli Unii Europejskiej niebędących obywatelami polskimi”.

Przewodniczący
Państwowej Komisji Wyborczej
(-) Ferdynand Rymarz

Do wiadomości

Komisarze Wyborczy

Dyrektorzy Delegatur Krajowego Biura Wyborczego